

Bakgrundsbeskrivning

Samarbete mellan Gävle kommun och Brovary City Territorial Community, Ukraina (hädanefter Brovary Community)

Sammanfattning:

Sedan den ryska invasionen 2022 står ukrainska kommuner inför stora utmaningar och samarbeten med europeiska städer har blivit allt viktigare. Ett 40-tal svenska kommuner har idag samverkansavtal med ukrainska kommuner.

Gävle har fått en förfrågan om samarbete från Brovary Community i Kievregionen, då det finns tidigare erfarenheter av samarbete inom avfallshantering mellan Brovary Community och Gästrikre Återvinnare.

Samarbetet föreslås inledas med en Avsiktsförklaring - Letter of Intent för att utveckla utbyten och identifiera områden för samarbete, med avsikt att i nästa steg ingå ett Partnerskapsavtal. Kommunerna avser tillsammans söka externa medel för utbyten och samarbete och organisera samarbetet genom en gemensam styrgrupp.

Bakgrund

Ukrainska kommuner står i dag inför omfattande behov av stöd, både på kort och lång sikt. Sedan den ryska fullskaliga invasionen av Ukraina 2022 har det internationella samarbetet mellan ukrainska och europeiska kommuner stärkts och fått ökad strategisk betydelse. Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), genom SALAR International (arbetar globalt för att stärka lokal demokrati och god förvaltning på lokal nivå), har sedan 2014 arbetat med att stötta Ukrainas demokratiserings- och decentraliseringsprocesser och är en av initiativtagarna till plattformen Cities 4 Cities | United 4 Ukraine, som syftar till att underlätta och främja samverkan mellan kommuner i Europa och Ukraina.

Ett 40-tal svenska kommuner har idag partnerskap med ukrainska kommuner. Dessa samarbeten har visat sig bidra till både kunskaps- och erfarenhetsutbyte och lokal utveckling. Ett centralt fokus i samarbeten är att stärka demokrati, mänskliga rättigheter, transparens och att motverka korruption som grund för hållbar lokal utveckling

Att starta ett partnerskap med en ukrainsk kommun kan enligt SKR bidra till:

- fred och demokrati i Europa
- stärkt krisberedskap genom erfarenhetsutbyte
- utbyte av kunskap i gemensamma frågor
- nya marknadsmöjligheter för svenska och ukrainska företag
- en känsla av globalt ansvar och stolthet hos invånarna

Mot denna bakgrund har Gävle kommun via SKR under 2024 mottagit en förfrågan om samarbete från Brovary Community i Kievregionen. Gävle och Brovary har redan tidigare beröringspunkter genom Gästrikre Återvinnares projekt kring avfallshantering och

återvinning (2016–2018). Gästrike Återvinnare verkar fortsatt i Ukraina som resurs i ett SALAR International-projekt med fokus på mindre kommuner utanför storstadsregioner.

Om Brovary

Brovary är en av de största kommunerna i Kievregionen med drygt 109 600 invånare och omfattar även tre angränsande byar. Staden omnämns första gången 1630 och namnet betyder "bryggare" på ukrainska, en hänvisning till dess historiska ölkultur.

Kommunen är ett viktigt industriellt centrum med över 3 000 företag, främst inom kemisk industri, maskinproduktion, byggindustri och träbearbetning. Här finns även en produktionsanläggning för Coca-Cola. Brovary anses leda Kievregionen när det gäller att attrahera utländska investeringar.

Utöver sin industriella roll är Brovary känt som ett idrottscentrum och har ett brett kulturutbud med musik- och konstkolor, bibliotek och museum. Staden har dessutom ett aktivt nätverk av 11 internationella partnerskap. Närheten till huvudstaden Kiev, i kombination med ett aktivt näringsliv och en stark idrotts- och kulturprofil, gör Brovary till en central aktör i regionens utveckling.

Brovary påverkades tidigt i den ryska invasionen av intensiva strider och flyganfall som förstörde infrastruktur, livsmedelslager och bostadshus. Staden har tagit emot 22 000 internflyktingar från hela Ukraina, och civila har dödats och skadats i attacker mot bostadsområden. Även efter att de ryska styrkorna drog sig tillbaka våren 2022 har Brovary fortsatt utsättas för robot- och drönarattacker som orsakat ytterligare skador på byggnader och energisystem/lokal infrastruktur.

Genomförda steg

Efter förfrågan om samverkan från Brovary träffade den politiska ledningen i Gävle en representant för SALAR International. Vid mötet presenterades SALAR Internationals arbete i Ukraina och plattformen Cities 4 Cities | United 4 Ukraine, som stödjer samverkan mellan ukrainska och europeiska kommuner.

Förutsättningarna för ett samarbete med Brovary diskuterades därefter den 29 april 2025 vid ett möte med kommunalråd och oppositionsråd från samtliga partier i Gävle kommun. Vid mötet uttrycktes ett gemensamt stöd för att gå vidare och närmare undersöka möjligheterna till samverkan.

Ett första digitalt möte mellan den politiska ledningen i Brovary Community och Gävle kommun hölls den 13 juni 2025. Vid mötet presenterade kommunerna sig för varandra och möjliga samarbetsområden diskuterades. I den efterföljande dialogen fick Internationella kontoret i Gävle i uppdrag att, tillsammans med motsvarighet i Brovary, ta fram förslag på hur samarbetet kan organiseras samt identifiera samverkansområden. Vilket realiserar genom detta dokument.

Möjliga områden för samverkan

Båda parter är överens om att samarbetet ska utgå från gemensamma behov, intressen och ömsesidig nytta. Följande områden kan inledningsvis vara aktuella för dialog:

demokrati, transparens och antikorrupcionsarbete, utveckling av **avfallshantering, miljö och kritisk infrastruktur** samt **säkerhet och resiliens** med fokus på att upprätthålla samhällsservice även i kris. Därtill lyfts **utbildning och ungdomsfrågor, kultur och idrott** som viktiga för delaktighet och gemenskap, liksom **näringslivsutveckling** och **socialtjänst och välfärd** som centrala för lokal tillväxt och social hållbarhet. En fortsatt dialog och gemensam inventering av möjliga samarbetsområden bör ske i nära samarbete med kommunernas verksamheter, för att säkerställa relevans, förankring och kapacitet/resurser.

Finansieringsmöjligheter

För att finansiera ett samarbete finns flera möjliga källor:

- *Svenska institutet* – stöd för förberedelse- och samarbetsprojekt riktade till Ukraina.
- *Internationellt Centrum för Lokal Demokrati (ICLD)* – finansierar kommunala partnerskap. Möjlighet att i ett första steg söka medel för förstudie (Inception project, max 240 000 SEK), vilken täcker kostnader för bland annat personal, resor, möten, workshops, förberedande analyser och planering av ett framtida partnerskap.
- *EU-program* – många program öppnas nu successivt för ukrainska deltagare, vilket möjliggör gemensamma projekt inom en rad olika områden.

Ambitionen bör vara att vi gemensamt ska söka externa medel för utveckling av utbyten och samarbete.

Organisering av samarbetet

Utifrån tidigare erfarenheter av kommunala partnerskap med Buffalo City, Sydafrika, och Zhuhai, Kina, så ser vi att samverkan mellan Gävle och Brovary behöver organiseras på ett tydligt och långsiktigt sätt. Inom ramen för kommunala partnerskap via ICLD är det ett krav att inrätta en gemensam styrgrupp med representation från båda kommunerna.

Styrgruppen ska bestå av både politisk- och administrativ ledning: 2–3 politiker (från både majoritet och opposition), kommundirektör samt ansvarig för internationella samarbeten från respektive kommun. På detta sätt säkerställs förankring och ledning i båda städerna, och samarbetet kan bedrivas gemensamt och jämlikt.

Att beakta i det fortsatta arbetet

Ett framtida samarbete mellan Gävle och Brovary behöver bygga på tydliga gemensamma mål. En gemensam värdegrund för samarbetet är viktig, där demokrati, mänskliga rättigheter, transparens och kampen mot korruption ska vara genomgående. Vidare är det viktigt att föra en diskussion om vilken ambitionsnivå samarbetet ska ha. En stegvis uppbyggnad är ofta en framgångsfaktor – att börja i liten skala kan skapa en stabil grund som sedan kan växa över tid.

För att skapa engagemang och långsiktighet är det centralt att lyfta fram ömsesidiga

nyttor. Samarbetet bör identifiera områden där både Gävle och Brovary gynnas av erfarenhetsutbyte. En annan fråga att undersöka gäller involvering av lokala aktörer. Civilsamhället, näringslivet och akademien kan spela en viktig roll i att bredda och fördjupa samarbetet.

Även praktiska förutsättningar behöver hanteras. Skillnader i språk och kultur kan kräva planering och tolkstöd.

Utifrån ovanstående föreslås att Gävle kommun och Brovary kommun undertecknar en Avsiktsförklaring - Letter of Intent för att utveckla utbyten och samarbeten mellan kommunerna för ömsesidig nytta med avsikt att lägga grunden för ett kommunalt partnerskap. Möjligheter att använda extern finansiering för utbyten och samarbeten ska utforskas/eftersträvas.

Kommunstyrelsen föreslås besluta

att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att besluta att Gävle kommun upprättar en Avsiktsförklaring - Letter of Intent tillsammans med Brovary City Territorial Community, Ukraina

Länkar för mer information:

- Om Brovary: [Brovary community - Cities4Cities](#)
- Starta ett partnerskap med en ukrainsk kommun, [SKR: Starta ett partnerskap | SKR](#)
- SALAR International: [SALAR | SKR](#)
- Cities4Cities–United4Ukraine: [About us - Cities4Cities](#)
- Brave Ukrainian Municipalities: https://youtu.be/gtLyF_zhggo
- Finansieringsmöjligheter:
  - * SI – Svenska Institutet: [SI Ukraine Cooperation Programme - Svenska institutet](#)+
[Bidrag och finansiering - Svenska institutet](#)
  - * ICLD: [Kommunala partnerskap | ICLD](#)